

Kod ucznia	

KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
II STOPIEŃ ELIMINACJI
2023/2024

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **60 min.**

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **60.**

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

1. Zapoznaj się z tekstem i uzupełnij tabelę określeniami „prawda” lub „fałsz”.

Wiek najstarszego znanego pochówku człowieka został przesunięty o 100 tys. lat. W jaskini Rising Star w Republice Południowej Afryki natrafiono na ślady po „grabarskiej” działalności hominina z gatunku Homo naledi. Światowej sławy paleoantropolog Lee Berger wraz z zespołem badawczym z Towarzystwa National Geographic dokonał sensacyjnego odkrycia w jaskini Rising Star w RPA. Naukowcy natknęli się na ślady sugerujące, że wymarły przed tysiącami lat (w plejstocenie) gatunek hominina – Homo naledi – grzebał swoich zmarłych. Poza chowaniem ciał hominini rysowali również znaki na ścianach jaskiń, którym nadawali znaczenie. Dotychczas uważano, że tylko gatunki człowieka o dużych mózgach potrafiły tak robić. Okazuje się, że już wiele wcześniej ewolucja wypracowała u homininów pewne umiejętności abstrakcyjnego myślenia. [...] Znaleźzisko z zagłębienia w jaskini obejmuje szczątki co najmniej czterech dzieci z gatunku Homo naledi ułożone w pozycji embrionalnej, co miałyby sugerować celowe ich pochowanie. Jedno z nich liczyło 13 lat, a pozostała trójka była w bardzo młodym wieku – tłumaczą odkrywcy. Wiek szkieletów oceniono na 200 tys. lat i jest to rezultat o 100 tys. lat starszy od najstarszych pochówków, jakich dokonywał Homo sapiens. Warto dodać, że o samym Homo naledi nauka wie dopiero od 2013 roku, kiedy to Lee Berger odkrył szczątki tego gatunku po raz pierwszy. Miało to miejsce również w Rising Star. Jak wyglądał ten przodek dzisiejszych ludzi? Był niskiego wzrostu (150 cm), jego waga wahała się w okolicach 50 kilogramów, a jego ogólna budowa ciała wykazywała wiele cech wspólnych z pierwszymi naczelnymi. Homo naledi prawdopodobnie był dobrym wspinaczem, o czym wskazuje anatomia przednich kończyn. [...]

Źródło: <https://www.focus.pl/artykul/jaskinia-rising-star-najstarszy-pochowek-homo-naledi>

L p.	Z artykułu prezentującego najnowsze odkrycia archeologiczne wynika, że Homo naledi:	prawda/fałsz
A	posiadał zdolności do abstrakcyjnego myślenia.	
B	prowadził osiadły tryb życia.	
C	nie różnił się budową ciała od Homo sapiens.	
D	mógł się sprawnie poruszać po drzewach i skałach.	
E	dokonał rewolucji neolitycznej.	

.... / 5

2. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

W czasie bitwy pod Maratonem królem perskim był	A	Cyrus Wielki	a wojskami ateńskimi dowodził	1	Leonidas
	B	Dariusz		2	Miltiades
	C	Kserkses I		3	Perykles
	D	Kserkses II		4	Temistokles

.... / 2

3. Podaj nazwy grup społecznych żyjących w antycznej Sparcie.

A.	Podbita ludność Sparty zamieniona w niewolników. Zajmowali się głównie pracą na roli.
B.	Pełnoprawni obywatele Sparty, mężczyźni służyli w wojsku i uczestniczyli w życiu politycznym kraju.
C.	Nie posiadali praw politycznych, mieli wolność osobistą, zajmowali się handlem i rzemiosłem.

.... / 3

4. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Przedstawione na zdjęciu naczynie jest charakterystyczne dla cywilizacji

- A. chińskiej
- B. egipskiej
- C. greckiej
- D. rzymskiej

Źródło: <https://tiny.pl/ct9kk>

.... / 1

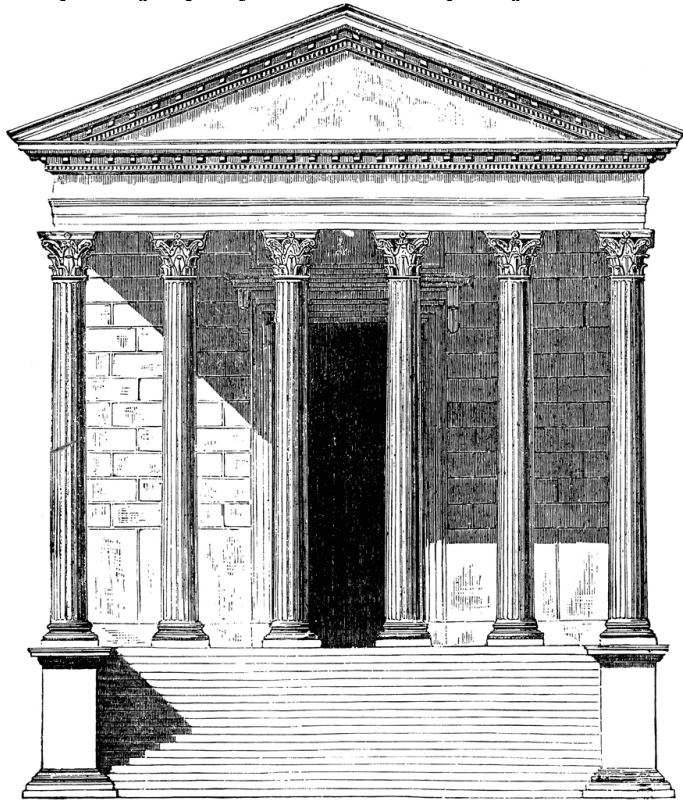
5. Zapoznaj się z opisami historycznych monet. Wpisz do tabeli ich nazwy używając określeń spośród podanych.

dinar, ducat, obol, talar

Lp.	Nazwa	Opis
A		Początkowo srebrna moneta bita na Sycylii przez króla Rogera II, od 1294 r. jako złota. Używana w Europie od XIV do XIX wieku. W Polsce nazywana czerwonym złotem.
B		Drobna moneta, w starożytnej Grecji równa 1/6 drachmy, w średniowieczu równa 1/2 denara. Nazwa nawiązywała do archaicznych płacideł w postaci żelaznych prętów.
C		Arabska moneta złota, bita od VII do XV wieku, używana głównie w handlu międzynarodowym. Monety o tej nazwie są używane do dziś w wielu krajach arabskich, np. w Tunezji czy Jordanii
D		Duża srebrna moneta bita od XV do XX wieku. Powstanie tego pieniądza wiąże się z odkryciem złóż srebra w środkowej Europie. Od jej nazwy wywodzi się współczesna nazwa „dolar”.

.... / 4

6. Zapoznaj się z rysunkiem i uzupełnij tekst.

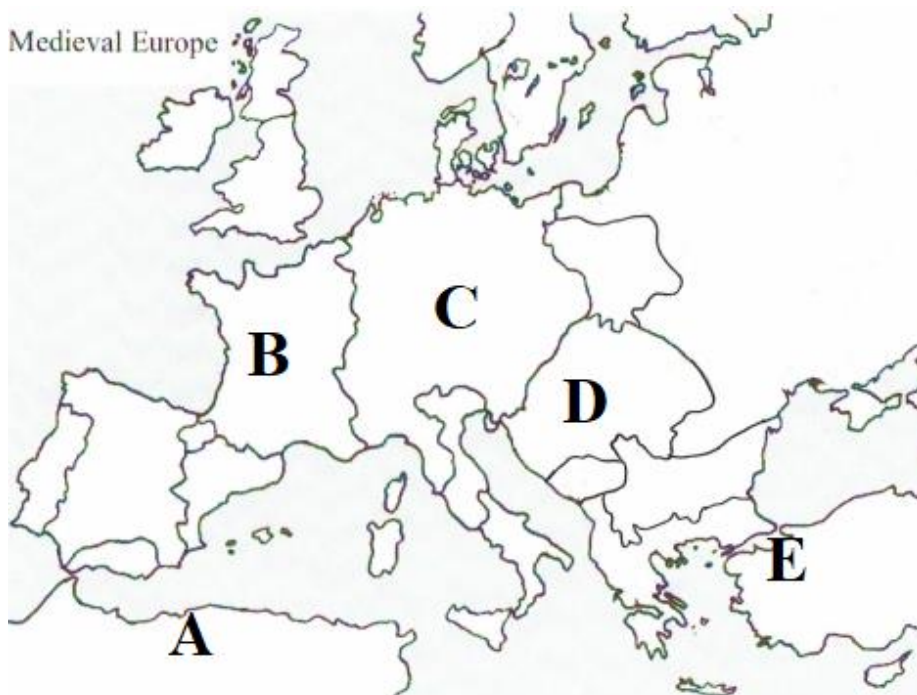

Świątynia Maison Carrée w Nîmes w południowej Francji powstała w 10 r. n.e., kiedy Rzymem rządził pierwszy cesarz A. ....
 ..... . Świątynia jest przykładem tego, że Rzymianie wzorowali swoje budownictwo na cywilizacji B. (nazwa) .....
 ..... . Maison Carrée została zbudowana w stylu C. (nazwa) .....
 ..... . Ze względu na to, że zachowała się ona w doskonałym stanie stanowiła źródło inspiracji dla architektów epoki D. (nazwa epoki w dziejach kultury europejskiej) .....
 ..... poszukujących klasyczne wzorce.

Źródło: <https://tiny.pl/ct96g> .... / 4

7. Zapoznaj się z mapą i przyporządkuj do oznaczeń A-E odpowiednie nazwy państw średniowiecznych. Jedno określenie jest zbędne.

Cesarstwo Bizantyjskie, Kalifat Almohadów, Królestwo Franków, Królestwo Jerozolimskie, Królestwo Węgierskie, Rzesza Niemiecka

- A. ....
- .....
- B. ....
- .....
- C. ....
- .....
- D. ....
- .....
- E. ....
- .....

.... / 5

8. Przyporządkuj daty do wydarzeń, wg wzoru: A-1, B-2, C-3 itd. Jedno wydarzenie jest zbędne.

A	496	1	Koronacja Ottona I na cesarza
B	622	2	Koronacja Karola Wielkiego na cesarza
C	800	3	Zdobycie Jerozolimy przez krzyżowców
D	962	4	Przyjęcie chrztu przez władcę Franków, Chlodwiga
E	1054	5	Wielka schizma wschodnia, rozłam chrześcijaństwa
		6	Ucieczka Mahometa z Mekki do Medyny

A - .... B - .... C - .... D - .... E - .... / 2

9. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

Gall Anonim, Kronika polska

On to również własnymi siłami wygnał z Węgier króla Salomona, a na stolicy osadził Władysława, równie rosłej postaci, jak pełnego pobożności. Ten Władysław od dzieciństwa chowany był w Polsce i pod względem obyczajów i [sposobu] życia niejako stał się Polakiem. Mówią, że takiego króla nigdy Węgry już nie miały i że pola po nim nigdy w plon tak nie obfitowały.

Jak zaś doszło do wypędzenia króla [imię władcy] z Polski, długo byłoby o tym mówić; tyle wszakże można powiedzieć, że sam będąc pomazańcem [Bożym] nie powinien był [drugiego] pomazańca za żaden grzech karać cielesnie. Wiele mu to bowiem zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował i za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków. My zaś ani nie usprawiedliwiamy biskupa-zdrajcy, ani nie zalecamy króla, który tak szpetnie dochodził swych praw - lecz pozostawmy te sprawy, a opowiedzmy, jak przyjęto go na Węgrzech.

Źródło: <https://tiny.pl/ctwtf>

Podaj, jak nazywały się opisane w tekście postacie:

- A. król Polski (imię i przydomek) - .....
 B. biskup skazany na śmierć (imię) - .....

.... / 2

10. Zapoznaj się z opisami ustrojów monarchicznych. Wpisz do tabeli ich nazwy używając określeń spośród podanych.

absolutna, parlamentarna, patrymonialna, stanowa

Lp.	Typ monarchii	Opis
A		Typ rządów, w których władza monarchy została ograniczona na rzecz uprzywilejowanych grup społecznych, takich jak szlachta czy duchowieństwo.
B		Typ rządów oparty na samodzielnym i dożywotnim panowaniu władcy. Cała państwo, w tym cała ziemia była uważana za prywatną i dziedziczną własność panującego.
C		Typ rządów, w którym monarcha jest głową państwa ale współdzieli rządy z reprezentacją społeczeństwa wybraną najczęściej w drodze głosowania.
D		Typ rządów oparty na założeniu boskiego prawa monarchy do panowania nad krajem. Monarcha skupia w swojej ręce władzę sądowniczą, ustawodawczą i wykonawczą.

.... / 4

11. Wymień dwa państwa, których królem był Władysław III Warneńczyk.

- A. .... i B. ....

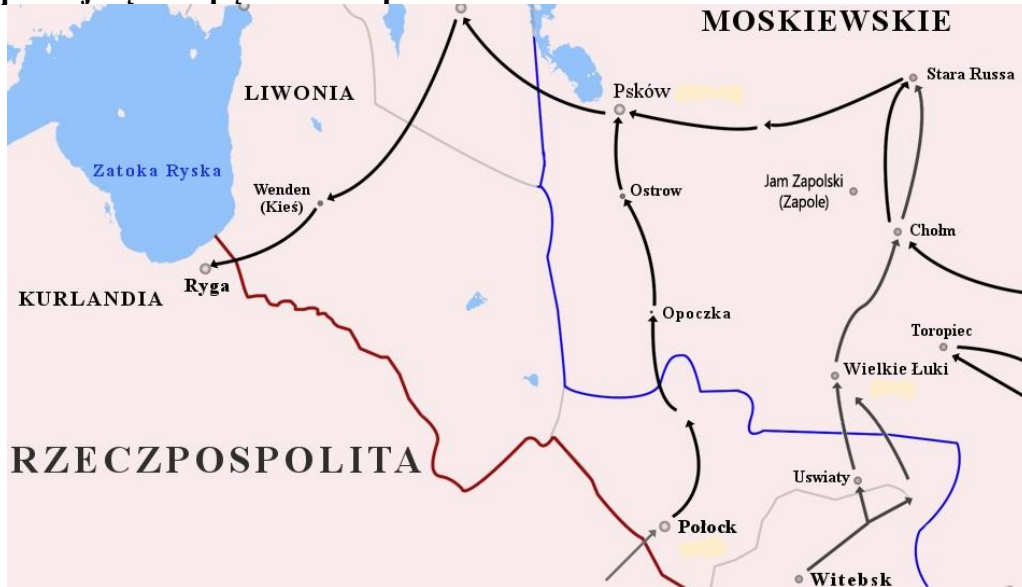
.... / 2

12. Wymień cztery przyczyny reformacji w Europie w XVI wieku.

- .....
- .....
- .....
- .....

.... / 4

13. Zapoznaj się z mapą i zaznacz prawidłowe dokończenia zdania.

Źródło: <https://tiny.pl/ctwjh>

Przedstawione na mapie kierunki działań wojennych dotyczą wojny Polski z Rosją, która rozegrała się w latach	A	1512-1522,	gdy na tronie polskim zasiadał	1	Stefan Batory.
	B	1577-1582,		2	Władysław IV Waza.
	C	1632-1634,		3	Zygmunt I Stary.
	D	1654-1667,		4	Zygmunt III Waza.

.... / 2

14. Wymień cztery elementy stroju szlacheckiego widoczne na obrazie.

- .....
- .....
- .....
- .....

Portret Stanisława Antoniego Szczuki, ok. 1735-1740, nieznanego autora

Źródło: <https://tiny.pl/ctwn8>

.... / 4

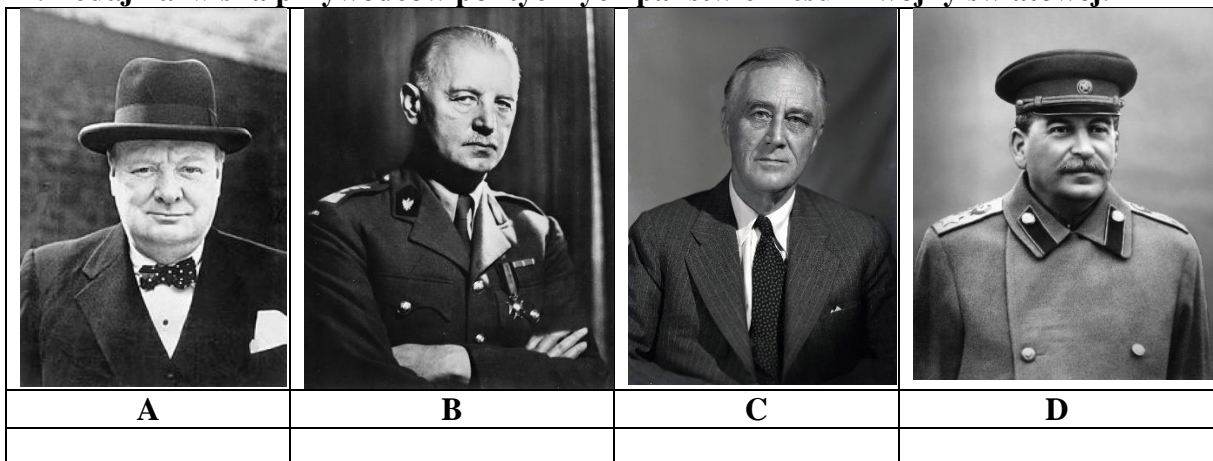
15. Uzupełnij tekst dotyczący kongresu wiedeńskiego.

W latach A. (daty od-do) ..... - ..... w Wiedniu odbyły się serie spotkań przywódców szesnastu ówczesnych państw europejskich. Mieli oni zdecydować o losach kontynentu po upadku Napoleona Bonapartego. Główną rolę odegrali: car Rosji B. (imię) ..... , król Prus Fryderyk Wilhelm III, minister spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii Robert Stewart Castlereagh cesarz Austrii C. (imię) ..... i jego minister spraw zagranicznych Klemens von Metternich. Ustalony porządek polityczny opierał się na kilku zasadach. Zgodnie z zasadą D. .... , przywrócono dynastie obalone w trakcie rewolucji francuskiej i podczas wojen napoleońskich. Natomiast zasada E. .... określała władzę monarchów europejskich jako świętą i nienaruszalną.
..... / 5

16. Wyjaśnij określenia związane z germanizacją Polaków w zaborze pruskim.

- A. kulturkampf - .....
.....
B. rugi pruskie - .....
.....
C. ustawa kagańcowa - .....
.....
..... / 3

17. Podaj nazwiska przywódców politycznych państw okresu II wojny światowej.

..... /4

18. Przyporządkuj podane państwa z czasów zimnej wojny we właściwe miejsca tabeli.

Czechosłowacja, Francja, Grecja, Niemiecka Republika Demokratyczna, Polska, Rumunia, Turcja, Włochy

Kraje Paktu Północnoatlantyckiego	Kraje Układu Warszawskiego

..... /4

Wypełnia egzaminator.

Zad. 1	Zad.2	Zad.3	Zad. 4	Zad. 5	Zad. 6	Zad. 7	Zad. 8	Zad. 9
.../5	.../2	.../3	.../1	.../4	.../4	.../5	.../2	.../2
Zad. 10	Zad.11	Zad.12	Zad. 13	Zad. 14	Zad. 15	Zad. 16	Zad. 17	Zad 18
.../4	.../2	.../4	.../2	.../4	.../5	.../3	.../4	... /4

podpis sprawdzającego

suma punktów: .....